

Eiropas ligzdojošo putnu atlants 2015. gadā un turpmāk

Iepriekšējā rakstā “Putni dabā” 2015/2 numurā rakstīju par Eiropas ligzdojošo putnu atlantu un aicināju visus piedalīties tā veidošanā. Šo rakstu un atlanta metodiku iespējams apskatīt www.lob.lv/lv/eiropas_atlants/. Šoreiz par 2015. gadā paveikto un nākamajās divās sezonās plānoto.

Eiropas ligzdojošo putnu atlantam (turpmāk – atlants) dati tiek vākti no 2013. līdz 2017. gadam. Latvijā lauka darbus aktīvi uzsākām tikai 2015. gadā, tāpēc īpaši jāuzteic tie, kuri iesnieguši datus arī par 2013. un 2014. gadu.

2015. gadā paveiktais

2015. gadā ērtai datu ievadīšanai tikai izveidota speciāla sadaļa portālā Dabasdati.lv – www.dabasdati.lv/putnuatlants, kurā šobrīd aplūkojami visi ziņotie dati (1. attēls) un redzama katra 5x5 km kvadrāta statistika (2. attēls). Izmantojot šo jauno atlanta sadaļu, Dabasdati.lv lietotāji atlantam ir ziņojuši vairāk nekā 33 000 šā gada novērojumu.

2015. gada sākumā tika publicēta arī mobilajiem telefoniem paredzētā lietotne Dabasdati.lv, kas radīta ērtai

un ātrai datu ievadei, esot dabā. Tas tā tiešām arī ir, ko pierāda vairāk nekā 18 000 caur lietotni ziņotu novērojumu. No iesniegtajām papīra un elektroniski aizpildītajām anketām šogad ievadīti 6588 novērojumi.

Kopumā 2015. gads noslēdzies ar atlantam ziņotiem 69 883 novērojumiem, kas ir 1/3 no vēlamā datu apjoma, kas jāievāc līdz 2017. gada sezonas beigām. Salīdzinājumam – piecu gadu laikā Dānijā atlantam tika ievākti 215 000 novērojumu, bet Lielbritānijā 16,2 miljoni novērojumu.

Biežāk ziņotās sugas aplūkojamas 3. attēlā, šā brīža aktīvākie brīvprātīgie dalībnieki – 1. tabulā.

Nākamajos gados plānotais

2016. un 2017. gada sezonā turpināsim ievākt datus par Latvijas ligzdojošajiem putniem un ziņosim tos www.dabasdati.lv/putnuatlants, izmantojot mobilo lietotni, vai arī iesniegsim ziņas papīra un elektroniskā formā.

Lai nākamajās divās sezonās uzlabotu datu kvalitāti, ir uzmanīgi jāatzīmē precīzs 5x5 km kvadrātā pavadītais laiks, jāziņo “pilnie saraksti” un

jāveic putnu uzskaites speciāli izveidotos viena kilometra maršrutos.

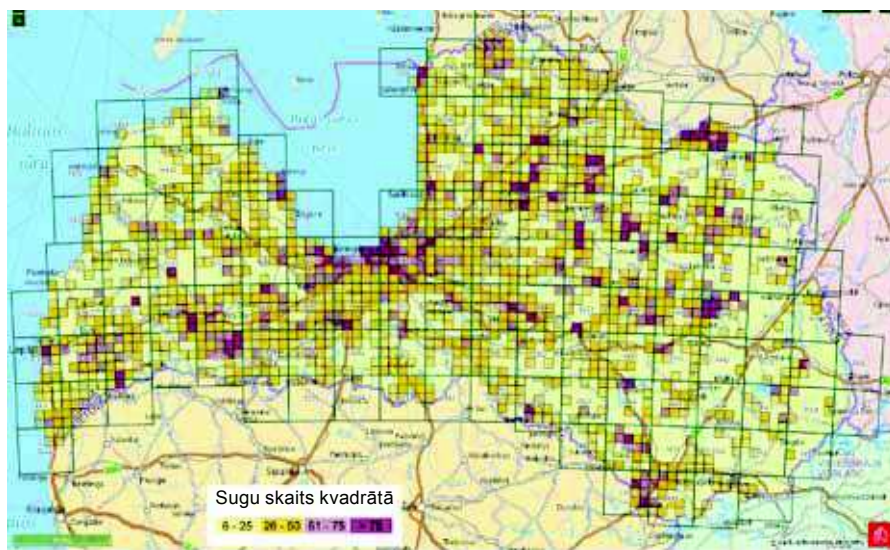
Putnu populāciju lielumi

Lai precīzāk aprēķinātu dažādu putnu sugu populācijas lielumu un redzētu šo populāciju blīvumu dažādās Latvijas vietās, 2016. gada sezonā ir jāveic atlanta uzskaites viena kilometra garumā, kurā uzskaita visus novērotos un dzirdētos putnus. Šobrīd uzskaites veiktas vien dažos desmitos šādu maršrutu, tomēr, ja vēlreiz piesaucam Dānijas piemēru, tad tur sugu populāciju lielumu rēķināja no 1780 izietiem maršrutiem.

Aicinu katru – savas dzīvesvietas vai lauku sētas apkārtnē – iziet vairākus šādus brīvprātīgi izvēlētos viena kilometra uzskaišu maršrutus (vienu maršrutu vēlamas noiet vismaz divas reizes sezonā). Katrā kvadrātkilometrā ir pa vienam maršrutam (vertikāla taisne, kas iet caur kvadrāta centru), katrs maršruts sadalīts divos 500 m posmos. Šos 1x1 km kvadrātus ērti redzēt Latvijas Republikas topogrāfiskajās kartēs (1:50 000) vai mobilajā lietotnē (kurā būs redzami arī 500 m posmi).

Atlanta uzskaišu metodika atbilst ligzdojošo putnu uzskaišu metodikai, kur skaitīšanu veic trīs joslās, ligzdojošos putnus interpretē pāros un uzskaites anketu aizpilda par abiem posmiem. Uzskaiti var veikt jebkurā datumā ligzdošanas sezonas laikā. Uzskaitē jāveic pirmajās piecās stundās pēc saullēkta vai pēdējās piecās stundās pirms saulrieta.

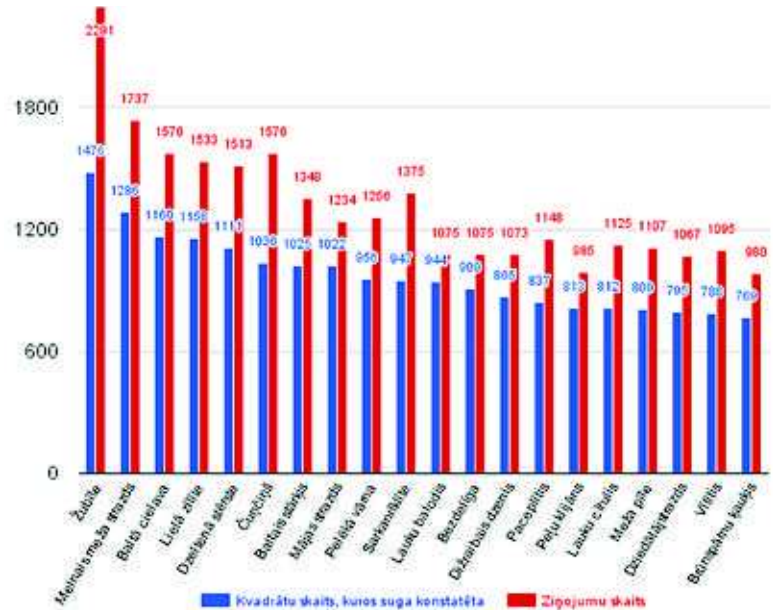
Aizpildītās uzskaišu anketas jānodod LOB birojā vai jāievada portālā Dabasdati.lv, kurā šobrīd tiek veidota īpaša uzskaišu sadaļa. Tajā būs iespēja ievadīt arī ligzdojošo putnu monitoringa uzskaišu datus, kā arī uzzināt vairāk par šīm uzskaitēm.

1. attēls. Latvijas apsekotība Eiropas ligzdojošo putnu atlantā 2013.–2015. gadā.

2. attēls. Portālā Dabasdati.lv/putnuatlants ir iespēja apskatīt katra 5x5 km kvadrāta statistiku.

3. attēls. Eiropas ligzdojošo putnu atlantā biežāk ziņotās putnu sugas 2013.–2015. gadā.

Pilnais saraksts

Pilnais saraksts nozīmē, ka sarakstā ir atzīmētas visas putnu sugas, kuras novērotājs ar pašreizējām spējām atpazinis, un nevienu (arī šķietami parastāko) sugu apzināti nav izlaidis. Šobrīd visā Eiropā ir likts liels uzsvārs uz pilnajiem sarakstiem un aicinājums visiem tos veidot.

Ziņojot pilnu sarakstu ar putnu sugām, tiek nodota svarīga informācija ne tikai par sugām, kas redzētas vai dzirdētas, bet arī par tām, kas netika konstatētas.

Tādējādi iespējams uzzināt vietas, kur kādas putnu sugas ir novērotas, un vietas, kur tās netiek novērotas. Putnu sugas nenovērošana ir tikpat svarīga kā tās novērošana, jo tas ļauj precīzāk uzziņāt sugas izplatības robežu vai sastopamību dažādos laikos. Pilno sarakstu dati no portāla Dabasdati.lv tālāk tiek nodoti arī EuroBirdPortal (www.eurobirdportal.org), kur šie dati tiek izmantoti Eiropas putnu sugu izplatības iknedēļas pārmaiņu attēlošanai.

Tādēļ, kad veidojam sarakstu, lūgums ziņot visas sugas un atzīmēt to kā «pilno sarakstu». Arī mobilo telefonu lietotne tiks uzlabota ērtai pilno sarakstu ievadīšanai – izmantosim to!

Ligzdojošo putnu atlanta sacensības

Lai veicinātu Latvijas apsekošanu un piešķirtu novērojumiem lielāku sacensību garu, tiks organizētas Ligzdojošo putnu atlanta sacensības trīs kārtās. 2016. gadā tās notiks 16.–17. aprīlī, 14.–15. maijā un 11.–12. jūnijā. Komandu lielums: 2–4 cilvēki, komandai reģistrējoties, tiek izlozēta sacensību teritorija Latvijas austrumu pierobežā (25–30 5x5 km kvadrātu lielumā), kuru jāapseko sacensību laikā un kur atbilstoši atlanta metodikai jāreģistrē pēc iespējas vairāk ligzdojošu putnu sugu. Pieteikt komandu sacensībām iespējams līdz 31. martam, rakstot uz atlants@lob.lv vai zvanot 27565465. Sacensību nolikums publicēts LOB interneta vietnē. Šī ir lieliska iespēja, piedaloties sacensībās, vienlaikus ievākt arī vērtīgus datus un nokļūt Latvijas vietās, kur agrāk nav būts!

ANDRIS DEKANTS
atlants@lob.lv,
tālr.: 27565465

1. tabula. Aktīvākie atlanta brīvprātīgie dalībnieki līdz 2015. gada beigām.

	Ziņotājs	Ziņojumi
1.	Andris Klepers	5952
2.	Aigars Kalvāns	5422
3.	Jānis Kuze	3929
4.	Viesturs Vintulis	3773
5.	Gaidis Grandāns	3635
6.	Jānis Jansons	3616
7.	Mārcis Tirums	3456
8.	Sandis Laime	2975
9.	Andris Avotiņš	2550
10.	Vladimirs Smislovs	2421
11.	Elīze Spridzāne	1439
12.	Edgars Dzenis	1356
13.	Imants Jakovļevs	1334
14.	Oskars Keiņš	1214
15.	Viesturs Kerus	1200
16.	Mareks Kilups	1150
17.	Uldis Lolāns	1138
18.	Ruslans Matrozis	1106
19.	Elvijs Kantāns	923
20.	Ieva Mārdega	913
21.	Igoris Denisovs	735
22.	Edgars Smislovs	731
23.	Ilze Priedniece	689
24.	Inga Freiberga	687
25.	Guna Roze	632
26.	Renāte Ondzule	607
27.	Māris Vitiņš	597
28.	Ainis Platais	573

Summary

European Breeding Bird Atlas in 2015 and 2016 /Andris Dekants/

Last year (2015) we started to collect data for the EBCC Atlas of European Breeding Birds at full speed. We finished with 69 883 valid observations for the Atlas, which is one third of the objective to be achieved by the end of 2017. The most active volunteers can be seen in the 1st table. All collected data, surveyed and empty squares, can be seen online at Dabasdati.lv/putnuatlants. This year this online platform will be ready for reporting data from the bird census as well. Furthermore, in 2016 there will be an Atlas Race in three rounds to cover the empty spots in eastern Latvia.